

в особі пана Когута та пана Макса, «студента прав Львівського університету», а також студентського життя українців у польському університеті. Автор не акцентує на польсько/українських конфліктах, у його текстах із гумором висвітлюються окремі події із життя міста, актуалізується український світ міста і його проблеми у взаємодії з *Іншим*.

Оповідання «Поліційний агент Когут» та «Реванш пана Когута» творять своєрідну діалогію про життя Львова між-воєнного періоду. Перше оповідання стосується «революційної діяльності» пана Макса та Михайла. Детально виписаним образом є постать поліційного агента Базиля Когута, українця за національністю, причетного до діяльності жандармерії УГА 1918 року. Його образ заперечує романтичний тип «детектива-джентельмена», за спостереженнями Михайла «така нікудишня фігура» профанує персонажі Ніка Пінкертона та Шерлока Холмса і на загал виглядає смішною. Когут – це мовби персонаж небуття, його не приймає український Львів і не зовсім серйозно сприймає польський. У другому оповіданні «Реванш пана Когута» постать поліційного агента подається під іншим кутом зору. Він уже не просто поліційний агент, а пан інспектор, який допомагає пану Максусу оминати долю своїх співкамерників, що їх повезли до Берези Картузької, «там, де Бога немає!». Макс частково змінює свою думку про Когута «тепер бачу, що не всі шпіці однакові каналі <...>. Якби вибухла Україна, то такого Базиля Когута я б вже не відав за обидві ноги, а тільки за одну» [5, с. 526].

Інший цікавий не лише своєю несхожістю на *Свого*, але й постійною взаємодією чи зіставленням. Зацікавлення *Іншим* розпочинається з моменту, коли *Свій* та *Інший* входять до однієї системи координат. У цьому контексті утверджується роль і розуміння *Чужого*, який сприймається як *Незнайомий*, який завжди залишатиметься у сфері невідомості і невизначеності. У зіставленні з *Іншим* формується смисловий простір саморефлексії *Я* і розуміння *Свого*. «Свій – Чужий – Інший» і обумовлюють складність таких феноменів, як персоналізація, спілкування, діалог культур тощо. На прикладі літературних творів, присвячених опису простору Львова вибудовується складна схема самопізнання і розуміння буття у семантичному полі впливу інших культур та народів.

Література:

1. Більченко Є. Чужий. Інший. Близький. Філософія діалогу як філософія Третього : монографія / Є. Більченко; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – К., 2010. – 388 с.
2. Голик Р. Місто і його душа: образ Львова у польській та українській мемуаристиці XIX – початку XX ст. / Роман Голик // Україна : культурна спадщина, національна свідомість, державність. – Львів, 2008. Українсько-польсько-білоруське сусідство: XX ст. – Вип. 17 – С. 609–617.
3. Голубець М. Люде і бласни: у 2 т. / Микола Голубець. – Львів, 1927. – 334 с.
4. Грабович Г. Мітологізація Львова: відлуння присутності та відсутності / Григорій Грабович // Тексти і маски. – К. : Критика, 2002. – 171 с.
5. Керницький І. Герой передмістя // Король стрільців / Іван Керницький. – Львів : Апріорі, 2012. – 632 с.
6. Крістева Ю. Самі собі чужі / Ю. Крістева. – Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2004. – 264 с.
7. Наливайко Д. Компаративістика й історія літератури / Д. Наливайко. – К., 2007. – С. 37.
8. Нижанківський Б. Дні Степана Гайди // «Дванадцятка». Наймолодша львівська літературна богема 30-х років XX століття. Антологія урбаністичної прози / Б. Нижанківський. – Львів : Піраміда. – 2006. – 344 с.
9. Субботина, Т. В. Локус, топос, урбанізм, мікротопонім: к вопросу о содержании пространственных понятий // Вестник Челябинского государственного университета / Т. В. Субботина. – 2011. – № 24 (239). Филология. Искусствоведение. Вип. 57. – С. 111–113.
10. Bauman Z. City of Fears, City of Hopes / Z. Bauman. – L. : Goldsmiths College, University of London, 2003. – P. 2–39.

УДК 811.134.2'42:821.134.2-1'06(82)

Е. Н. Братель,

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, г. Киев

ОТРАЖЕНИЕ ЯВЛЕНИЯ ИММИГРАЦИИ В АРГЕНТИНСКОЙ ПОЭЗИИ

У статті розглядаються особливості вербалізації явища імміграції в аргентинській поезії першої половини XX ст. Особливу увагу приділяється розгляду специфіки актуалізації в поезії етнокультурних концептів ІММІГРАЦІЯ, КОНВЕНТІЛЬО і ТАНГО, які з'являються в результаті виникнення нових змістів-цінностей в культурі Аргентини початку XX ст.

Ключові слова: аргентинська поезія; імміграція; конвентильо; танго; концепт.

В статье рассматриваются особенности вербализации явления иммиграции в аргентинской поэзии первой половины XX в. Отдельное внимание уделяется рассмотрению специфики актуализации в поэзии этнокультурных концептов ИММИГРАЦИЯ, КОНВЕНТИЛЛО и ТАНГО, которые появляются в результате возникновения новых смыслов-ценностей в культуре Аргентины начала XX в.

Ключевые слова: аргентинская поэзия; иммиграция; конвентильо; танго; концепт.

The article dwells on the verbalization of the immigration phenomenon in the Argentinean poetry of the early XX century. The particular attention is paid to the examination of the specific actualization of the ethno cultural concepts IMMIGRATION, CONVENTILLO and TANGO, which appear as a result of the emergence of new meanings and values in the culture of Argentina.

Unlike many Latin American countries, the majority of the population of Argentina has European ancestors as a result of large numbers of immigrants from Europe who came to the territory of the country mainly in the late XIX – early XX centuries. The intensive immigration processes had a great influence on the formation of the Argentinean national language picture of the world and, consequently, on the development of the poetry in Argentina.

The study shows the peculiarities of the verbalization of the key concepts that are related to the immigration: IMMIGRATION, CONVENTILLO and TANGO. The mentioned concepts are analyzed through the images of the Argentinean poetry. The phenomena of the conventillo and the tango are considered to be the ethno specific products of the Argentinean culture of the early XX century that emerged due to the immigration.

The ethnical transformations, the coexistence of different systems of knowledge, and the changes in the artistic and poetic consciousness provoked the appearance of new concepts and a gradual expansion of the conceptual space of the Argentinean poetry. The cultural and historical shifts and qualitative changes of the worldview of the Argentineans are reflected in the poetic images.

Key words: Argentinean poetry; immigration; conventillo; tango; concept.

Иммиграционные процессы, которые происходили в Аргентине в начале XX в., оказали большое влияние на формирование аргентинской национально-языковой картины мира, что отразилось в поэзии того периода. Вследствие возникновения новых этнокультурных концептов в начале XX в. происходит постепенное расширение концептуального пространства аргентинской поэзии. Явления реальности, которые воспринимает человек, отражаются в его картине мира вследствие неповторимого восприятия этих явлений, поэтому картина мира в представлении представителей каждого языка и культуры является особой [2, с. 108–140]. Вербализованный образ мира выстраивается в сознании представителей конкретного этноса, представляя культуру и изменяясь вместе с ее формами.

Вопросы иммиграции в Латинской Америке, а конкретно в Аргентине, рассматривали В. О. Погромский, Н. В. Репина, И. Я. Франкив, М. Г. Шульский. Отображению иммиграции в литературе уделяли внимание Е. О. Куш, И. И. Логвинов, А. Б. Юнацкая и другие, однако особенности проявления факта иммиграции в аргентинской литературе еще не достаточно проанализированы. **Актуальность** статьи обусловлена общей направленностью современных языковедческих исследований на изучение этноспецифических особенностей картин мира. Научная **новизна** статьи заключается в том, что впервые выделяются этноспецифические особенности вербализации концептов ИММИГРАЦИЯ, КОНВЕНТИЛЬО и ТАНГО в аргентинской поэзии первой половины XX в.

Целью статьи является выявление особенностей поэтических образов, которые актуализируют этноспецифические аргентинские концепты первой половины XX в. **Объектом** исследования являются особенности формирования аргентинской поэтической картины мира, а **предметом** – вербализация концептов ИММИГРАЦИЯ, КОНВЕНТИЛЬО и ТАНГО для описания явления иммиграции в аргентинской поэзии первой половины XX в. **Материалом** исследования послужили стихи аргентинских писателей первой половины XX в., на основе анализа которых сделаны выводы об особенностях поэтической картины мира упомянутого периода.

В отличие от многих латиноамериканских стран, в населении Аргентины доминирует европеоидный национальный суперстрат как следствие появления большого количества иммигрантов из стран Европы, которые, приехав на территорию этой страны преимущественно в конце XIX – начале XX в., поскольку из-за развития сельскохозяйственного сектора появилось большое количество рабочих мест [5]. В целом между 1870 и 1929 гг. в Аргентину приехало около 6 миллионов иммигрантов [5]. Иммиграция существенно повлияла на изменение этнографического состава страны и на развитие социально-экономических отношений [3, с. 3].

Иммиграция относится к особому виду перемещения людей, может быть вызвано социально-экономическими, этническими, религиозными, военными и политическими обстоятельствами, однако преобладают причины экономического характера [4, с. 6]. Иммигранты обычно делают значительный вклад в развитие любой страны. Они пытаются идентифицировать себя в новом социуме – найти работу, друзей, войти в новую культуру и сохранить корни национальной культуры [1, с. 239].

Жизненная реальность массового переселения художественно переосмысливается в образах с семьей «надежда», основой которых является метафорическая концептуальная модель АРГЕНТИНА – ЗЕМЛЯ ОБЕТОВАННАЯ: «Con el corazón transido / rebosante de ilusión / sale el emigrante un día / a tierras de promisión» (Manuel Conde González. Poema al emigrante universal) [9], «América fue la tierra qu'él / soñó conquistar con su labor...» (Armando Tagini. Un gallego) [9], «Pero una estrella nos llama del sur. / Y un barco de esperanzas cruza el mar. / América, la tierra del sueño azul» (Roberto Cossa. El Sur y después) [10]. Образ человека, окрыленной мечтой о богатстве, изображается с помощью метонимии, в которой деньги называются светлым металлом: «El rubio metal, bella ilusión, / llenaba de fe todo su ser» (Armando Tagini. Un gallego) [9]. В упомянутых словесных поэтических образах происходит перенос библейского сюжета поисков земли обетованной на явление массовой иммиграции в Аргентине начала XX ст.

Словесный поэтический образ иммигранта актуализирует концептуальную модель ИММИГРАЦИЯ – ПОТЕРЯ КОРНЕЙ: «Yo vengo de la esperanza sin recuerdos» (Cayetano Córdoba Ituburu. La muerte entre los cerros) [6, с. 64], «y por las vides de Galicia como raíz sangrante / tendrá su mente endulzando retornos válidos» (Enrique Urbina García. Tríptico a Galicia) [10], «Nunca olvidaré que en el monte de Corzos había un ruiseñor que cantaba. / Mamá y el mundo habían muerto para siempre y sólo aquella voz los lloraba» (Francisco Luis Bernárdez. Poema de las cuatro fechas) [9], «Allá murió la infancia, / una caricia, una canción, / una plaza» (Roberto Cossa. El Sur y después) [10].

Концептуальное пространство аргентинской поэзии XX в. включает в себя также концепт КОНВЕНТИЛЬО, обозначающий многосемейный дом иммигрантов в бедной части города. Слово «convento» содержит семы «защищенность человека в стенах монастыря» и «подчинение определенным жестким правилам», в то время как слово «conventillo» имеет семы «совместное проживание разных людей в небольшом замкнутом пространстве», «многонациональности» и «многолюдность», что отображено в образах, которые актуализируют концепт КОНВЕНТИЛЬО: «A la luz de tu farol cansado, / conventillo / yo también quiero cantar / tu cosmopolitismo abigarrado» (Raúl González Tuñón. Poema del conventillo) [10], «Cada uno habla allí su propia lengua, / no sea que otro la tienda» (Jewel Katz. En el conventillo) [10], «Me procuro primero un compadrito / un ruso, un francés, un cocliche, / una vieja chismosa, un garabito, / un conventillo» (Carlos Paoli. Sainetes argentinos) [10], «La escena representa un conventillo. / Personajes: un grébano amarrete, / un gallego que en todo se entromete, / dos guapos» (Vacarezza. Soneto) [10].

Этноспецифическим продуктом аргентинской культуры начала XX в., связанным с иммиграцией, является танго. В аргентинской поэзии первой половины XX в. концепт ТАНГО объективируется в образах, в которых происходит осмысление не только отношений между мужчиной и женщиной, но и сложных процессов межкультурного синтеза многих наций в географическом пространстве Аргентины. Гипотетическое моделирование концепта ТАНГО как единицы сознания можно представить как динамическую пространственную схему упорядоченных движений и правильных фигур (квадраты, круги, спирали), которые соотносятся с движениями партнеров. Когда люди танцуют танго, они объединяются и соревнуются одновременно.

Ряд словесных поэтических образов танго имеет аллюзию на историческое событие (испанское завоевание континента и его влияние на менталитет аргентинцев). В XX в. иммигрант приезжает в Аргентину не как завоеватель-конкистадор, а как человек, который должен приспосабливаться к аргентинским культурным стереотипам (явление конкисты в обратном направлении). В поэтических произведениях танго переосмысливается как своеобразная модель межкультурного приспособления и как ритм жизни: «Sos un conquistador: / llegan los hombres rubios a estas tierras / Con la Europa metida muy en el corazón, / pero vos les ponés en seguida a sus hijos / la marca de tu ritmo compadrón» (Fernán Silva Valdes. Tango) [7, с. 347].

Метафорическая концептуальная модель ТАНГО – ПРОТИВОСТОЯНИЕ объективируется в образах, которые конструируются на противопоставлении жизни и смерти: «Siempre estoy pronto para la partida: / ya tengo un nuevo paso si la

muerte / quiere bailar conmigo y con la vida» (Gustavo García Saravi. Memoria para el suburbio) [7, с. 497], «Del Parque Goal el payador / humedecerá sus mejillas / cantando sombrías coplillas / de sangre, de muerte y de amor» (Raúl González Tuñón. Los ladrones) [8, с. 104].

В словесных поэтических образах танго воплощается метафорическая концептуальная схема ТАНГО – ЖИВОЕ СУЩЕСТВО, в которой происходит перенос признаков живого существа на неживое: «sollozos del bandoneón en cada nota; / Carcajadas de armonía, ríe el piano... la melodía gangosa» (Marcelino del Mazo. Final del tango) [7, с. 270], «El piano entre tus dientes tritura sus gemidos, / el violoncello reza tu llanto a la sordina» (Juan Carlos Lamadrid. El tango) [7, с. 411], «Tango, / que en los atardeceres de extramuros / gemía melancólico» (Francisco Dibella. Casi elegía para el tango) [7, с. 479].

В словесных поэтических образах отражается также тот факт, что танго как стихотворное произведение с музыкальным сопровождением сначала выполнял только один музыкант (чаще гитарист или аккордеонист), а позже сформировались трио различных инструментов: «Tango, / tango / aprendido a bailar en las veredas / cuando el barrio era de árboles... / y los tríos, violín, guitarra y fueye, / gambeteaban el ritmo» (Juan Carlos Lamadrid. El tango) [7, с. 411], «una flauta en un trío de bandoneón y violín, / y vibraba en el ambiente la melodía gangosa» (Marcelino del Mazo. Final del tango) [7, с. 270].

С помощью параллельных конструкций с однородными членами предложения подчеркивается не только разноплановость звучания музыкальных инструментов, но и особая этно-социо-культурная прагматика: «Tocaron tres musicantes / haciendo punt' al festejo: / con flauta, guitarra y arpa, / un rubio, un pardo y un negro» (Francisco García Jiménez. Jue un domingo, en los corrales) [7, с. 492].

Сочетание слуховой, зрительной и одоративной составляющих создает выразительный синестетический образ танго: «Tango... Eres una música que se respira, / Que tiene forma de curva y que huele a mujer» (Fernán Silva Valdes. Agua del tiempo) [7, с. 300]. Слуховой и зрительный образы сочетаются в изображении музыки танго с помощью цветов: «Todo el ambiente está oscuro... / La música es roja y negra» (Manuel Galvez. Bandoneón) [9].

Таким образом, отображение явления иммиграции занимает важное место в образном пространстве аргентинской поэзии начала XX в. Вследствие возникновения новых смыслов-ценностей в культуре Аргентины начала XX в. и влияния новых этнокультурных концептов (ИММИГРАЦИЯ, КОНВЕНТИЛЬО и ТАНГО) на традиционную культуру, происходит постепенное расширение концептуального пространства аргентинской поэзии. Этот процесс сопровождается этноспецифическими трансформациями мировосприятия, сосуществованием различных систем знаний и изменениями художественно-поэтического сознания. Культурно-исторические сдвиги и качественные изменения в мировосприятии косвенно отражаются в развитии поэтического образа.

Литература:

1. Андрущенко В. П. Сучасна соціальна філософія : [курс лекцій] / В. П. Андрущенко, М. І. Михальченко. – К. : Генеза, 1996. – 368 с.
2. Аристотель. Риторика. Поэтика / Аристотель. – М. : Лабиринт, 2000. – 224 с.
3. Качараба С. П. Еміграція з Західної України 1919–1939 : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора істор. наук : спец. 07.00.02 «Всесвітня історія» / С. П. Качараба. – Львів, 2003. – 34 с.
4. Лапшина І. А. Міжнародна міграція робочої сили: український аспект: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.05.01 «Світове господарство і міжнародні економічні відносини» / І. А. Лапшина. – Тернопіль, 2002. – 20 с.
5. Salatino G. O. Historia Argentina – Período 1880-1916 [Електронний ресурс] / Guillermo Osvaldo Salatino. – Режим доступу : <http://www.monografias.com/trabajos11/histarg/histarg.shtml?monosearch>.

Список источников иллюстративного материала:

6. Antología de la poesía argentina, siglo XX / Антологія аргентинської поезії XX століття / [упор. О. Криштальська]. – Луцьк : Ініціал, 1998. – 192 с.
7. Antología documental [Directores de la obra / T. de Lara, I. Leonilda, R. de Panti]. – Buenos Aires : Ediciones Culturales Argentinas, 1981. – 534 p.
8. González Tuñón R. Antología poética / Raul González Tuñón. – Madrid : Visor libros, 1989. – 162 p.
9. Inmigración a la Argentina: Españoles [Електронний ресурс] / [Dir. de la obra M. González Rouco]. – Режим доступа : <http://www.monografias.com/trabajos34/inmigracion-espanoles/inmigracion-espanoles.shtml>.
10. Inmigración y literatura: Poesía 1872-2004 [Електронний ресурс] / [Dir. de la obra M. González Rouco]. – Режим доступа : <http://www.monografias.com/trabajos24/inmigracion-poesia.shtml>.

УДК 821.112.5-3Вербек.09

Ю. А. Ващенко,

Харьковский национальный университет имени В. Н. Каразина, г. Харьков

«КОМПЛЕКС ИОНЫ» В ХУДОЖЕСТВЕННОЙ СТРУКТУРЕ РОМАНА АННЕЛИЗ ВЕРБЕКЕ «НЕСПЯЩИЕ» («SLAAP!»)

Роман «Спи!» розглядається в аспекті проблеми інтерференції «високої» і «масової» літератур. Демонструється, що А. Вербек адаптує в межах «мідл-літератури» низку інтелектуальних дискурсів (екзистенціальний, міфопоетичний, карнавальний, фрейдистський, оніричний) і поетологічні прийоми модернізму й постмодернізму (часо-просторові зсуви, фрагментарність, складна нарративна структура, «оголення прийому»). Аналізується структуруюча роль архетипової теми повернення до материнського черева, реалізованої в романі за посередництва біблійного міфу про Йону.

Ключові слова: А. Вербек, «Спи!» («Slaap!»), мідл-література, міфопоетика, «комплекс Йони».

Роман «Неспящие» рассматривается в аспекте проблемы интерференции «высокой» и «массовой» литератур. Демонстрируется, что А. Вербек адаптирует в рамках «мидл-литературы» ряд интеллектуальных дискурсов (экзистенциалистский, мифопоэтический, карнавальний, фрейдистский, онирический) и поетологические приемы модернизма и постмодернизма (пространственно-временные сдвиги, фрагментарность, сложная нарративная структура, «обнажение приема»). Анализируется структурирующая роль в романе архетипной темы возвращения в материнскую утробу, реализованной посредством апелляции к библейскому мифу об Ионе.

Ключевые слова: А. Вербек, «Неспящие» («Slaap!»), мидл-литература, мифопоэтика, «комплекс Йоны».